

Numerul 13. Oradea-mare 29 mart. (10 apr.) 1898. Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Doze bilete pierdute . . .

Lui Gherea.

(Urmare.)

La vederea mormanelor de vechituri, dl Lefter tresare; se repede și începe să scoțoască, luând și examinând pe rând bucățică cu bucățică, fir cu fir. Câte reflexiuni ironice, picante, sentimentale, se pot face asupra unei așa grămeți pestrițe de vechituri, cu privire la zădărniciia lumii trecătoare, prin care au trecut și ele o clipă, nouă, neveștite! Dar dl Lefter n'are vreme să filosofeze . . . el caută . . . caută mereu . . . Fatalitate! jacheta cenușie nu se află. Când gânduri îi clocotesc în cap, iacătă și Țica, d'abiă ducându-și coșul plin de vechituri nouă, foarte obosită de alergătura dilii 'ntregi și flământă: de departe i se umflaseră nările ca respuns la chemarea simpatică a generosului miros de pe vatră.

Cum intră, o încongiură toți trei musafirii; dl Lefter o ia de pept:

- Unde mi-e jacheta?
- Care jaghetă?
- Jacheta a cenușie?
- Care jaghetă cenușie?
- Jacheta cu biletele . . .
- Care belete, boiarule?
- Te faci că nu știi, gășperită!

— Sa ma trasnească Dumnezeu! sa hie al dracului!

— Mai bine, spune drept, Țice dl Turtureanu.

— Dacă spui, ai bacșiș bun, adaogă dl căpitan Pandele.

— Ce sa spue, boiarule? Țice bătrâna apilpisită; ce sa spue? vai de păcatele noastre, daca nu șcie . . . auți colo! ce sa spue?

— Taci tu! sbiară dl Turtureanu și-i dă brânci. babii cât colo în săliță.

Baba își face cruce, iar copila tremură ca varga lângă vatră, unde prunele sfirite tare în crățiță.

— Sa n'aibă parte! . . . dă să Țica.

N'ai fost tu, o 'nterupe dl Lefter, în strada Pacienții numărul 13, la madam' Popescu, madam' Lefter Popescu, o damă 'naltă, subțirică, frumoasă, oacheșe, casele ale verzi cu giamlic, care are o aluniță cu pěr d'asupra sprincenii din stânga și se poartă legată la cap cu roșu?

— Ba, am fost.

— Atunci, de ce minți?

— Ba, nu minț, boiarule; am fost . . . Ei?

— Nu ți-a dat pe Țice farfurii, că n'ai vrut să dai o duzină 'ntreagă, cu chenar conabiu lat pe muche și altul pembè îngust pe buză, o jachetă cenușie?

— Ba, mi-a dat.

— Atunci, de ce minți?

FATA BUNĂ.

— Nu minte, boiarule! ȕice b tr na din s li a.
 — Taci tu! . . . Unde e jacheta?
 — E pa mine . . . o port pa de desubt.
 — Ca să nu te prinđ!
 — Ba, să hie al dracului care n'o poartă de frig
 . . . S nt borfoas , boiarule . . . alerg toată  iulica p'ın
 zloat  — begdaposte, ımı ține cald la p ntece  i la
 sale.

— Desbrac -te! poruncește dl Lefter.

— Iaca . . .

 i Țica ıncepe a- i l p d   oalele de pe ea. Toc-
 mai de desubt de tot, peste cămașă, se vede jacheta
 cenușie. Dl Lefter repede o caută 'n buzunarul de la
 pept; chivuța se strimb , că se g dil  la s n.  n bu-
 sunar, nimic; dar în fund are o descus tur  . . . de
 sigur or fi c đut în căptușeală. Țica scoate jacheta
  i o d  dlui Lefter, care o descoase cu briceagul din
 toate tighelurile . . .  n căptușeală, nimic  i iar nimic.

— Ce mi-ai făcut biletele? răcnește îngrozitor cu
 pumnii 'nceleștați dl Lefter, pe când ceialaltı doi o
 string de-aproape ıntr'un colț.

— Care belete? sbiară  i chivuța ca o nebuň ,
  -apoi, schimb nd tonul, strigă tare cătră baba din să-
 liș  în țigănește: „Săi, că se sfarojesc prunele de tot“!

— Ce-ai spus pe țigănește? urlă dl Lefter.

— Haoleu! ıncep să se bocească baba  i copila;
 ce n paste a fost să c đ  pe noi!

— Să-mi scoți biletele! scrâșnește dl Lefter;
 să-mi scoți biletele, hoațo! că te omor, me 'nșelegi?
 te omor!  -i trage Țichii o palmă, s'o n uceasc .

Atunci, toate trei femeile se pornesc pe ragete
 — să cređi că s'a aprins o cușcă cu pantere. Dl Tur-
 tureanu d  ıntr'o parte pe dl Lefter,  i, cu gravitate:

— Las-o, me rog; nu te-amestecă dumneata; nu
 se face treaba aș . Las' că spun dumnealor la secție.

Apoi iese 'n ușă, dă un țignal; sergenții resar ca
 din p m nt,  i haide! le-au pornit pe nem ncate . . .

— Toată arta dlui Turtureanu a ramas ınfruc-
 tuoas . Femeile nu șciau nimic despre bilete . . . Cu
 tot zelul seu, nu putuse depăși limitele prudenții; de
 aceea, el spunea seara la berărie dlui Lefter  i c pi-
 tanului:

— Cu baba  i cu fata, d ! merge să le mursici
 mai sdrav n; dar cu Țica, nu prea, fiind că e, par-
 don, în poziție: dacă se 'nt mpl  la secret vreun a-
 vort . . . Nu șcii dumneata? Ast đi nu mai poți cont 
 pe inferiori . . .  i nici pe superiori! S'aude . . . Gaze-
 tele atât așteapt  ca să ne persecute . . . Dar ıți spun
 eu că nu e . . . Biletele n'au fost în jachetă; pot face
 prinsoare pe ce poștești . . . Să veđi, când ți-o mai
 trece nișel asta . . . cum să đic? . . . amorul-propriu,
 — aș  e tot omul la 'nceput când ıi vine o surprisă
 de aș  un c știg — să veđi, ai să dai peste ele acasă.

Dl Lefter susține că Țica i-a furat biletele —
 chivuțele  i ȓidanii nu s nt proști; când cumpără haine
 vechi, le puric  p'în toate 'ndoiturile.

— Ia, dă-mi-le, me 'nșelegi, la discreție; să stau
 eu cu dumnealor în *tóte- -t te* la secret . . . Să veđi
 cum scot biletele . . .

 i đic nd acestea, se uită cruciș fioros  i scr ș-
 nește din dinți.

Dl Turtureanu raspunde f c nd teorii asupra ın-
 strucțiunii criminale pe temeiul  ndelungei dsale expe-
 riențe în serviciul siguranții publice. Aș , femeile
 rabdă mai mult, sînt mai piloase, dec t bărbații. Din-
 tre bărbați, bulgarii ıntrec pe toți la răbdare; mai
 puțin ca toți rabdă țiganii  i țigancele mai puțin de-

c t toate: cum le stringi puțin în corset, „stai ca
 spuıu, m nc -te- ș“!

De aceea, le slăbise pe chivuțe, l s ndu-le ınse
 tot la secret nem ncate să se mai g ndeasc  — poate!
 . . . dar nu-i vine să creadă.

Pe c nd vorbește dl Turtureanu, dl căpitan Pan-
 dale citește gazeta de seară, iar dl Lefter ascultă dus
 pe g nduri. La un moment, dl Popescu se face palid:
 un domn a ıntrat în berărie  i trece pe l ng  masa
 lor cătră fund. Este șeful seu de la minister, un tip
 foarte posomorit  i din cale afară aspru. Dl Lefter se
 scoală  i salută; șeful d'abi  moț e din cap  i se a-
 șeod  la o masă puțin mai departe.

— Uite, đice dl căpitan  i arată celoralaltı ga-
 zeta, care scrie:

„Precum se șciece, cele doue mari lot rii s'au tras
 đilele trecute. Numerele cari au c știgat loturile cele
 mari, de c te 50.000 lei, sînt: la Constanța-Universi-
 tate, 076.384; iar la București-Astronomie, 109.520.

„Un lucru curios ınse; până acuma, fericiții po-
 sesori ai numerelor câștigătoare au s'au prezentat să-ș
 reclame dreptul. Pentru numeroșii noștri cititori  i
 gentilele noastre cititoare, în r nduriie cărora am dori
 din suflet să se afle c știg torii, amintim că, după
 șase luni de la trageri, nu se mai poate sub nici un
 cuv nt reclamă vreun c știg. Sumele nereclamate până
 la termenul fatal trec de drept la fondurile societ -
 ților respective“.

Cu tot respectul ce ıi fusul  dlui Lefter șeful
 seu, care-l ochi  pe sub sprincene din când în c nd
 cu privirea plină de muștrare — adică, „Dumneata ne
 tragi pe sfoară; scrii că ești bolnav, ca să-mi lipsești
 de la datorie,  i pe urmă-mi bați ber riile . . . Bravo“!
 — cu tot respectul acela foarte legitim, dl Popescu nu
 se put  st p ni la propoziția finală din notița gazetei,
  i ısbucni ıntr'un hohot de ris, un ris v n t.

— Hahaha! să șcii, nene Turturene, că o să le
 găsesc tocmai a doua  i după termen . . .  mi cunosc
 eu norocul! Hahaha!

Risul  i vorbele acestea au făcut pe dl căpitan
 să sară din loc. El, care p n  aci păstrase o atitudine
 calmă, mai presus de ori ce laudă, a trebuit în sf rșit
  i el să ısbucneasc  . . .  mput ri amare de negligenț ,
 de ındefenț , de ımprudenț ! C nd are cineva h rtii
 de valoare aș  de mare, nu le lasă să se tărie astfel
 de colo p n  colo . . . Trebuie să fie cineva prea sec!
 . . . Aș  trebuie să pați când faci afaceri de o sută de
 mii de franci cu un zevzec! șcl. șcl.  i asupra acestora,
 dl căpitan pleacă, spum nd  i ınjur nd ca un grad în-
 ferior. Dl Lefter par că n'a auđit nimic: bate toba în-
 cetinel cu dejetele pe marmura mesii.

Peste câteva momente, dl șef, care a plătit pa-
 harul seu de bere, se scoală  i, trec nd spre ușă pe
 l ng  masă, đice:

— Domnule Popescu, dacă dumneata nu mai
 vrei să vii la serviciu, atunci, te rog, cel puțin trimete
 m ne cheea sertarului, unde ai acte publice în ınt r-
 ziere.

— Am fost . . . bolnav, domnule șef.

— Mofturi! . . .

— Parol, domnule șef; m ne viu negreșit.

— Te rog! đice scurt  i apăsat șeful  i pleacă
 fără să salute.

Dl Turtureanu se uită la cias. E foarte t rziu:
 trebuie numai dec t să meargă la serviciul de noapte;
 peste un cias trece inspectorul pe la secție. Pleacă;

dl Lefter pleacă după el. Se aruncă 'ntr'o birje; dl Lefter se aruncă după el

— Merg și eu la secție, nene Turturene, s'o mai ved' pe hoața.

Dl Turtureanu se 'nvoește numai după ce amicul își dă cuvântul solemn de onoare, că n'are să fie violent, n'are să mai facă nimica femeilor arestate. Pe drum, dl Popescu promite amicului seu să-i ridice partea de câștig de la 5 la 10 la sută, dacă se găesc biletele...

— Pe viitorul și pe onoarea mea! nene Turturene!

Au sosit... Nenorocire!.. inspectorul trecuse pe la secție adineaori; cercetase la secret, notase ceva, foarte supărat, în portofel, și liberase pe cele trei femei, îmbunându-le cu vorbe blânde.

— De mare belea mi se pare că m'ai dat, nene Popescule, a ăis dl comisar, cu ipohondriile dumitale!

Dl Lefter atunci a 'nceput să se vaite:

— Prin urmare, care va să dică, dacă nici dumneavoastră, poliția, nu ne protejați contra bandiților, atunci, me rog, ce mai rămâne? Am înțeles, care va să dică, cum merge chestia! Nu ve săturați nici cu ăcece la sută? Cât vreți, cât poștiți, domnule? șapte-deci? nouă-deci? sută la sută?

Și apoi o cascadă, un torent de invective la adresa autorității, care e compusă din pungași, din sbiri complici cu brigandii! exemplu: dl inspector cu țigancele...

— Frumos! sublim! adăogă, după o pauză de resuflu, dl Popescu cu ton de acără ironie.

Ș-apoi, schimbând tonul, cu glasul tunător:

— Rușine pentru acest sfârșit de secol! de trei ori rușine!

Prudența și amicitia au oprit pe dl Turtureanu să nu-i dresceze cuvenitul proces-verbal pentru insultă adusă autorității în exercițiul funcțiunii; și poate că tot i-l ar fi dresat, dacă, asupra ultimelor cuvinte, dl Lefter n'ar fi eșit pe ușa secției în fuga mare ca un nebul, strigând că se duce să reclame la parchet.

Eră cam pe la rëndul al treilea al salipgiilor; mijia bine de ăiuă, când dl Lefter, după ce rătăcise atăta vreme prin mahalale, ajunsese în sfârșit în maidanul din strada Emancipării, în fața cocioabei, de unde ridicaseră aseară pe cele trei chivuțe...

... Poate... poate că rugămintea să birue ce n'a putut birui violența... și dl Popescu bate cu sfilă la ușa sërmanei locuințe... Nici un respuns... Mai bate odată, tot aşă de discret... Acelaș rezultat... Să bată mai cu inimă... Dar mai multă inimă n'are... Se apropie în vërful galoșilor de ferestruică și ascultă ce să fie innăuntru... În tăcerea dimineții umede și neguroase, se aud bine horcăeli... Femeile, sdrobite de împregiurările prin cari trecuseră, dormiau duse.

Dl Lefter șed' pe marginea de lemn a prispiei și aprinse o țigară... Șed' cât șed' aşă, meditănd un discurs bine simțit pentru a convinge pe chivuțe că niște femei muncitoare pot câștiga o avere într'un chip onorabil, fără să caute a ruina pe un om, de la casa căruia au câștigat totdeauna o bucățică de pâne — ar fi păcat! și mai la urmă, el a dat de șcire: biletele sânt deja anulate; dar ăcece, cinci-spre-ăcece la sută, da! o avere necalculabilă, care le pică din cer; bogate, independente și... oneste — șcl. șcl.

(Finea va urmă.)

CARAGIALE.

Barcarola.

*Departa zările sânt clare
Și luna 'n valuri când tresare,
Ce melancolic apa sună
Pe lagună!*

*Și pe când noaptea e senină,
S'aude vag o mandolină,
Ce risipește note 'n zare,
Note clare.*

*Gondolierul cântă solo,
Dar gândul lui e dus acolo,
Unde vibrează-o mandolină
În surdină.*

*Și pe când vântu ia gondola
Și moare 'n zare barcarola,
Ce melancolic apa sună
Pe lagună!*

CINCINAT PAVELESCU.

Schițe din Italia.

R o m a.

(Urmare.)

Tullianum.

Fiind vorbă de carcer, îmi iau voie a me ocupă nițel și de carcerul de stat al Romei numit Tullianum, de oare-ce și acesta eră în locul pe unde am petrecut atăta cârd de vreme, adeca în for. S'a numit astfel, pentru că în partea din jos a carcerului a fost locul unui isvor (tullius), care pe timpul când forul s'a canalizat, a secat, rămânând numai urmă de el. Istoricul roman Sallustiu îl descrie astfel: „Întrând în carcer și făcând câțiva pași spre stânga în sus, dai peste o afunđime de 12 urme în pământ, aici află o localitate ce se numește Tullianum. Aceasta e încungiurată cu päreți tari, și are de asupra o boltitură; dar din cauza întunecimei, necurăteniei și a mirosului nesuferit, e murdară, înflorătoare și oribilă“. (Sal. De conjur. Catil. c. 55.)

Localitatea aceasta, dimpreună cu camera cuadrată de asupra, construită din doage, sustă și aslăqi. Pietatea religioasă, de oare-ce aici au fost încarcerați și Sf. apostoli Petru și Pavel, a transformat-o în capelă, făcând-o astfel accesibilă; și privind-o, n'ai trebuință de mare încordare a fantasiei, pentru ca să-ți inchipuești carcerul de odinioară. Aici în temnița aceasta a aruncat Cicero pe Lentul și dimpreună cu el pe toți ceialalți consoți de ai lui Catilina, aici a fost torturat Jugurta, răbdând foame timp de 6 zile, până ce a fost zugrumat; tot aici a suferit chinuri grozave miile de creștini întăriți și însuflețiți prin exemplul apostolilor Petru și Pavel.

De asupra carcerului, lângă clivus argentarius, se înălță basilica celui mai conservativ roman, a bētră-nului Cato, numită basilica Porcia, în apropierea a-

cesteia țineau sfat tribunii poporului. În partea dreaptă de la basilică — după cum spune tradițiunea, a zidit Tul Hostiliu palatul senatorial, numit Curia Hostilia, unde senatul, aceea „adunare a regilor“, timp de jumătate seclu a ținut ședințe. Sulla a reconstruit curia lui Hostiliu, dar cu ocaziunea înmormântării lui Clodiu, a inamicului lui Cicero, dimpreună cu basilica Porcia, a ars de tot.

Comitium.

Curia Hostilia și locul numit Comitium, dinaintea ei, 500 ani a fost centrul împărăției romane. Aici a fost capul poporului puternic, inima i-a fost în For, iar picioarele călcău pământul țărilor îndepărtate și mâinile i se estindeau mai până la capetul lumii. Aici — precum am ținut — se adunau senatorii, cari erau frunțașii poporului roman, și ca atari fiind oameni cu dare de mână, își jertfiau tot timpul punând în cumpănă și activitate toate facultățile intelectuale numai și numai pentru patrie. Aceștia erau principii, erau nobilii poporului puternic și glorios. Adunarea lor era tribunalul, care aducea deciziuni asupra destinului regiilor și a națiunilor. Aici s'a declarat rebel cu Samniții, care a durat aproape un jumătate de seclu, aici a respins Apiu Clodiu cel orb ofertul de pace alui Pyrrhus. Tot aici s'a decis și asupra sorții a resbelului punic, și Cato tot în acest loc își termină cuvântarea cu memorabilele cuvinte: „Ceterum Carthaginem delendam esse censeo“. Locul acesta, timp de seclii, a fost pentru popor un adevărat asil, unde alergă în vreme de restriște și necasuri. Aici a înduplecat Camil pe compatrioții sei, ca să nu părăsească Roma devastată de Gali, ei să clădească și întărească din nou cuibul strămoșesc, — și nu fără rezultat; — aici, după lupta de la Canea — s'a ținut adunarea mult memorabilă în istorie, care a scos la iveală atât de caracteristice trăsături pentru geniul mare a poporului roman. Aici s'a adus severe deciziuni în contra Bachanaliilor, prin cari deciziuni s'au întărit imperiul, care prin depravare și imoralitate era adânc atăcat în existența sa.

În comitiu era un loc mai ridicat, numit Graecostasis, aici se primiau legații țărilor străine, cari cu mare nedumerire și frică așteptau decisiunile senatului, N'a fost atât de splendidă și remarcabilă curia senatului mai nouă, zidită de Cesar tot pe teritoriul comitiului, pe care a terminat-o August numind-o de Curia Julia. Curia aceasta constă din două părți: una mai mare în care își ținea senatul ședințele, alta mai mică, numită secretarium senatus, folosită și de arhivă.

Cine ar dori ați să așteptați comitiul ori curia, are să caute biserica San Martina educa, care s'a zidit pe locul unde era partea curiei numită secretarium, din care a mai ramas câteva colonne frumoase, iar însași Curia a fost în locul unde acum stă biserica sfântului Adrian.

Dinaintea Curiei, pe teritoriul Comitiului, era odată ficus Ruminalis, adica smochinul transplantat aici în mod miraculos din coasta Palatinului de către augurul Attus Navius. Lângă acesta, statua unei lupoaie, cum nutriă băiașii mititei, pe Romul și Rem și multe alte obiecte de pietate și devoțiune.

Dei naționali ai Romanilor și templul lui Janus.

În apropierea obiectelor de pietate amintite, dar în loc, care până ați cu precisiune nu se știe, a fost și biserica lui Janus. Înainte de ce am voi să cunoaștem biserica, trebuie să șcim, că cine a fost Janus?

A fost unul dintre ții naționali ai Romanilor. De atari ții naționali mai cinșiau Romanii pe ții numiți Lari (Lares), cari se considerau de spiritele strămoșilor defuncți, și în fiește-care casă romană era un loc distinct pentru ei, numit lararius, unde la anumite ocaziuni li se aducea sacrificiu domestic. Apoi ții Penati (Penates), cari nu formau o deosebită clasă divină, ci dintre ții principale fiece familie își alegea un ție, căreia mai înadins se închină și-l adoră. Mai înșirau între ții naționali pe Quirinus, care era Romul divinizat, de oare-ce tradițiunea le spunea, că fondatorul Romei, după ce și-a terminat opul, în preșința senatorilor, ții l-au răpit în nori. O altă fabulă — fie și tradițiune — ne spune, că fiind Romul prea strict cu senatorii, aceia i-ar fi ascuns soarele. Pomona, țieța poamelor și soțul ei, Vertumnus, ție anotimpului toamna, care făcea ca poamele să se coacă; apoi Terminus, țieul hotarului și Concordia, adica țieța a buneii înțelegeri dintre cetățeni și membrii familiilor singuratece. Biserica acestei țiețe în ruine, așa cum ați se află, deja o cunoaștem. Pe timpul când domniau în Roma împărății, fantasia pceților mai verșos a creat o mulțime de ții, cari altcum de popor nu mult erau cinșii; dintre cari notăm aci: Anculi, ții servitorilor și a sclavilor; Vacana, țieța distragerii, Strenua, a diligenței, Laverna, a tăliarilor; Virtus, virtutea, Fides, fidelitatea, Libertas, libertatea și Invidia, pisma. Aceste patru din urmă erau tot atâtea ții-tăți alegorice.

Dintre toți ții naționali ai Romanilor, ne ocupăm mai în urmă de acela ție, de care în primul loc ar fi trebuit să ne ocupăm, adica de Janus. Acesta a fost portarul cerului și al pământului; el deschidea porțile cerului ca să iasă noaptea și ziua și iară să între; prin urmăre, fiece poartă și ușă era sub scutul lui Janus. În cinștea lui încă Romul a zidit o biserică pompoasă, care, la ordinul dat de Numa Pompiliu, numai atunci se încuia, când în imperiu domnia pace. În cursul alor șapte veacuri, biserica lui Janus numai de trei ori a fost închisă, adica: sub domnia lui Numa Pompiliu, după terminarea primului resbel punic și sub împăratul August. După cum poeții l descriu, Janus avea două fețe: una bătrână, cu care în trecut priveșce, și alta tineră, cu care în viitor se uită. Ca portar al cerului, adese-ori îl aflăm zugrăvit și cu cheie în mână.

Acum după ce am terminat parentesa deschisă Mitologiei romane, să ne reîntoarcem la locul unde se află odinioară biserica țieului des pomenit. Scriitorul Procopiu ne spune, că biserica lui Janus era atât de mică, cât numai statua țieului putea să încapă în ea, ceea ce atestează pe deplin și o monedă comemorativă din timpul lui Nero. Precum arată moneda, care desemnată imi stă înainte, când scriu aceste șiruri, are forma pătrată și cele două părți, cari stau în față, sânt de o așa mărime, că cuprind întreg păretele și sânt cuprinse între pilastri pompoși. Păreții de desupt se vedă a fi zidiți din pietri quadrate, având la mijloc gratii de fer, prin cari se putea privi în lăuntru.

Biserica Fulvia, Aemilia, a lui Antoniu, a Faustinei, alui Romul și alui Constantin.

Din partea ostică a curiei Julia, o stradă numită Argiletum conducea la locul de reu nume: Sabura, și pe timpul împărățiilor, aici era intrarea în diverse foruri, anume în alui Nerva. Ați aici, începând de la biserica S. Adrian până la Via Maurina, se află un

V I N   S E R B Ă T O R I L E .

șir lung de zidiri; drept ce referitor la aceasta parte a forului trebuie să ne îndestulim cu informațiunea ce ni-o dau scriitorii vechi, cari ne spun, că pe teritoriul acesta a fost cândva bordeele numite: tabernae novae, și că dintr'o tabernă de aceste a apucat Verginiu cuțitul, cu care ș-a resbunat dehonestarea fiicei sale. Aici ar fi zidit censorii Fulviu și Aemiliu a doua basilică a Romei: basilica Fulvia și Aemilia, care numai după ce Aemiliu Paul a reconstruit-o și mărit-o, a primit numirea de Aemilia. Despre aceasta dice Cicero în o epistolă a sa, scrisă lui Atticus: „Să știi, că o zidire mai frumoasă și mai pompoasă ca aceasta, nu poate să existe“. A susțat până în secul al XVI, când din ruinele acesteia, s'a zidit Palazzo Torlonia de ađi. Eră vis-à-vis cu basilica Julia și semănă mult cu aceasta.

În apropiere se înalță un monument, care a ramas posterității în stare destul de bună: Aedes Antonini et Faustinae. Biserica aceasta a zidit-o Antoniu Piul în onoarea soției sale Faustina, care a murit în an. 141 d. Chr. Eră o zidire de soiul prostylos și avea la intrare 20 trepte, în frunte 6 colonne și a parte 2, toate de marmoră în stil corintic. Toate aceste, dimpreună cu parcumul de asupra, susțau și astăzi. În evul mediu a fost construită de biserică creștină și în partea anterioară a foșorului, cră o capelă, care cu ocaziunea intrării în Roma alui Carol V, s'a derimat.

După biserica Faustinei urmează biserica alui Romul, dar bine să notăm, că nu e biserica a fundatoriului Romei, ci a fiului divinizat, a împăratului Maxentiu; și asta a devenit de portic a bisericii S. Cosma și alui Damian, a cărei poartă de bronz și cele doue colonne de porfir, sânt remășițe din biserica antică păgână.

În partea stângă a căii, ce se numește via sacra, se află cea din urmă zidire din for, numită basilica lui Constantin. A clădit-o Mexentiu, înse după căderea acestuia, s'a numit după numele învingătorului, a împăratului Constantin. Biserica aceasta, din motivul că a fost zidită cu boltitură, este una dintre cele mai renumite zidiri a evului vechiu; a constat din trei năi, cu boltitură, lungi de 80 m., arcadele boltituri, afară de pereții mărginași, mai erau susținute câte de patru colonne și la mijloc. Naea din partea dreaptă, formată de trei boltituri colosali, mai susț și ađi și ca atare dă dovadă despre construcțiunea temerară a întregului edificiu, care a servit de model arhitectorilor din timpul renaissanț-ului, la edificarea bisericii a Sfântului Petru.

(Va urmă.)

T. BULC.

Maxime.

Toată lumea se poate compară cu o menagerie colosală: indiviđii represintă diferite specii de animale, expunându-se fiecare în felul seu.

*

Disprețul e cea mai teribilă armă ca să omoare simțirea.

*

Adevăratul artist seamănă mult cu o luminare: Împrășcie lumină la toți, dar densa se topește.

*

Egoismul e partea defectoasă a întregii omeniri.

GEORGE MĂRUNȚEANU.

La Tismana.

(Sonet.)

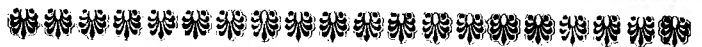
*Din stâncea uriașă, mânăstirea
În seculare ziduri, ruinate,
Se 'nalță simbol de singurătate;
De-o nouă viață 'nsuflețită-i firea.*

*Betrânii munți, cu plele 'nrourate,
Iși scaldă 'n revărsat de zori privirea;
Iar de pe culmi, me fură lin gândirea
În alle lumi, — doar de poeți visate!*

*Al apelor murmur se 'ngână 'n seară
Cu-al clopotelor dangăt de departe;
O musică divină 'ncepe iară.*

*În învechita vieții mele carte
Mai remăsese-o pagin'a durerii . . . .
Vrënd s'o recit: mi-o smulse vraja serii.*

ALIN.

Vers de joc copilăresc.

VI¹

Una rana
Totorana;
Una roca
Pararoca,
Cioromiș,
Potopiș,
Varoș
Vașco,
Ilia
Câmpia
Zdravița
Oravița,
Câte pusce
Iriș musce,
Troșe,
Pliose,
Hai hail
Megis bun mălai,
Rupite
Dumite.

VII

Arărău
Carărău;
Cărămidă
Popistridă;
Jelnica,
Melnica;
Opot
Clopot;
Giurgiu
Murgiu,
(D) Givereanț.

VIII

Endli,
Vendli,
Sieli,
Sacli,
Ripitic,
Tipitic,
Cnel.

IX

U iu iu! picior de rac,
Șapte fete pr'un colac,
Dar colacu-i de mohor,
Șapte fete pr'un topor,
Iar toporu-i de oțel
Șapte fete pr'un vițel;
Dar vițelu-i fără mumă
Șapte fete pr'o nărură;
Iar nărura-i o poliță
Șapte fete pr'o guriță.

¹ „Acesta-i unguresc“ așa dic copiii.

X

Uni mini
Dai pini
Strugurugu
Piciorugu
Cinstëu
Răstëu
Una maga
Tropoșaga
Trandafira
Cicoșă,
Rupite
Dumite.

XI

Eder
Meder
Sumagial
„Okos“
„Pokoș“
Pogongial
Una cioară
Haida de
Paicu paicu
Pagivade.

XII

Unu man
Duduman
Trei arame
Cătărume
Sus bobită
Cărâmbiță
Marcu
Țarcu
Ș-o butoarca
Să se 'ntoarcă
Eși la Dșeu afară.

XIII

Dă-mi mamă druga
Să-mi bat pre murga
Murga dă cu coada
Să se 'ntoarcă roata
Roata-i ferecată
Pre bani cumpărată.

XIV

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
Ș-un berbece,
Ș-un țap,
Ș-un dărap
Ș-o lăptucă
Să se ducă
Pr'un fir de metasă
Cioc la masă.

XV

Egyben
Beciben
Chitcatire
Ciula rigu
Ezen diber
Simsa
Si musa
Ti aricicu
Tisu mea.

XVI

Cirimoc
Cimipoc
Cimi calea
Veverița
Leostean
Hoțoman
D'a potlog
D'a sfirlog
Rupite
Dumite.

XVII

Dur, dur, dur căluțule,
Ce-ți batea moșule?
M'am perdut cimponile,
— Ce mi da să ți le spun?
— O găină de păun,
Ș-o găină cărcăină,
Cu buzele de smântână.

XVIII

Puneți îfa
Și demifa
Taie cloșca
Umlpe ploșca
Hai la hora
Lelio sora.
Auligă
Mămăligă
Cechendie
La chingie
Hai bătută
Resbătută
Tot așa iar așa,
Sus bădiță nu te da.

XIX

Ocinașă
D'a ciușcașă
D'a ciuril
D'a ciurbichil
D'abel banga
Belbeșuga
Cara nuca
Cara duca
Carpe
Petpecu
N'avel
Turcel
Buciumel
Bú.

XX

Cântece de leagăn.

Lulu leica
Până vine neica,
Că s'o dus la moară,
Cu fanina 'n poală,
C'un foale lai,
Plin de mălai,
Și cu unu vechiu,
Plin de curechiu,
C'o traistă nouă,
Plină cu ouă,
Și cu doue rupte,
Pline cu turte.

LIUBA-IANA.

O partie de biliard.

— De Alphonse Daudet. —

Smirare, că militarii s'au eșofat total, când de doue zile se luptă mereu cu inimicii, iar noaptea îi moaie ploaia torențială pân la mēduvă? Apoi totuș mi-i lasă acum de trei ore coala, în tina stradei, sgriburind de frig, cu pușca la picior.

Ce să facă, chinuiți de ștrapă și vigilară continuă, se string grămadă, ca umăr la umăr să se sprijinească și încăldească imprumutat. Ba este câte-un voinic care copleșit de osteneală doarme stând în picioare și reșimându-și capul pe umărul celui alalt; de pe fața unui fiecăruia se poate ceti evident eșofarea de care-s cuprinși. Ploaie, noroiu, lipsa de nutremēt și căldură, inimicul din față; toate aceste sânt lucruri prea bine simțite din partea militarilor chinuiți. În adevăr dureroasă pozițiune...

Ei bine, ce fac? Ce se 'ntemplă? Tunurile îndreptate cătră pădure par că pândesc după cineva. Toate par a fi gata de atac. Pentru ce nu atacă? Pentru ce această întârziere?

Așteaptă comanda, care de la cuartirul general nu mai sosește, de și acela nu e așa departe. Acesta se află în frumosul castel din timpul lui Ludovic al XIII, a cărui cărămiți, poleite de ploaie, sclipesc colo între tufe. Un edificiu în adevăr princiar, demn ca să poarte 'n front marca mareșalului Franciei.

Din colo de șanțul lat, care-l desparte de șosea, vede o cale verde garnisită cu oalele de flori, conduce până la treptele castelului, la spatele căruia se

estinde printre teii frumoși lacul cu lebedele sale albe, pe a cărui țerm găsim colivia în formă de pagodă cu păunii și fasanii cari fac neconținut șgomot.

De și stăpânul a fugit, nimic nu arată pustietatea care este obișnuită în timp de resbel. Stindardul șefului militar a ferit castelul, cu întreagă împregiurimea sa de toate relele și e curios a află nealterat acest cuib de bogăție în nemijlocita vecinătate a câmpului de resbel.

Dacă pe vârful coperișului nu ar falfăi stindard și la poartă nu ar fi doue sentinele, nime nu și-ar aduce aminte că aici e cuartirul principal al taberei.

Caii din grajduri se odichnesc, numai ici și colea dăm cu ochii de cutare militar, care dă ocol pe lângă culină sau de cutare grădinar, care cu liniște filosofică greabă curtea.

În refectoriu, a cărui ferești dau în front, masa rădicată, sticlele goale, măsurăta pătată și dărmălită, ne arată că oaspeții castelului au isprăvit cu cina.

Din chilia laterală se aude gălăgie mare, risete, ciocniri de globuri și pocale. Mareșalul își fineșce partia de biliard, aceasta e cauza, de bieții militari trebuie să aștepte. Și-apoi, dacă mareșalul și-a început partia, atunci poate trăsni afară, pe el nimic nu-l mai opreșce până nu o isprăveșce.

Da, biliardul așa-i!

Aceasta este cea mai mare plăcere a militarului distins. Și aici e chiar așa de serios ca și în focul resbelului; peptul plin de decorații, ochii aprinși, fața roșie de focul jocului și a grogului. Adjutanții sei, îl incunjoară cu admirare și-s uimiți de fiecare lovitură nouă ce dânsul face. Dacă el nimereșce, cu toții se reped cătră tăblița de notat; dacă s'a 'nsătat, fiecare ar dorî a-i pregăti grogul. Zuzăitul epouletelor, zingănitul ordurilor și portupeeilor, apoi surisul fin și supunerea curtesantă, brodăriile și uniformele noue în această sală mare, care da spre parc; toate acestea ne revoacă în memorie țilele de toamnă de la Compiègne și liniștesc puțin și pe cei Inveliți în mantale muiate de ploaie, cari resonează la marginea șoselei, în grupuri negre.

Mareșalul joacă biliard cu un căpitan mic, cu pērul netezit și mânuși albe; un jucăuș escelent, care ar putē nimicî în joc pe toți mareșalii din lume, dar care șcie, cât de tare se poate apropiā de superiorul seu, năsuindu-se a nu câștigā, dar nici a perde cu una sau doue. Ei da, așa sânt oamenii cu viitor . . .

Grigi copile, ține-te, mareșalul are deja cinci-spredece, tu numai dece. Problema principală e, ca jocul să se continue tot în aceasta proporțiune, atunci ai făcut mai mult pentru avansarea ta, decât când ai sta colo în torenți de ploaie, noroindu-ți uniforma și așteptând comanda ce nu-ți mai soșeșce.

În adevăr e o partie interesantă.

Globurile fug, se lovesc de olaltă, se 'ncrucieșează; masa funcționează bine, postavul se 'ncăldeșce . . . de-odată un fulger pe cer și bubuitul unui tun sgu due ferestile salei. Toți se cutremură: privesc nelinișțiți unul la altul. Numai mareșalul nu a vėđut, nu a auđit nimicā; plecat pe biliard, e chiar gata a executā o lovitură frumoasă! . . .

Dar iacă, iar un fulger, apoi încă unul. Pușcăturile tunurilor devin din ce în ce mai dese. Adjutanții fug la feresti. Doar prusii atacā?

Pe mareșal nu-l pot acum agrāi, căci — cum ve spuneam — nu-și intrerupe partia pentru cât bine e în lume.

— Dle căpitan, ești la rēnd.

Căpitanul e distras. Așā e, dacă omul e tinēr! Iacă, își perde tactica ce-o avū la 'nceput, nimereșce mereu și e aproape a câștigā partia.

Mareșalul se 'nfuriā, iar fața-i palidă tradează uimirea și nedumerirea ce-l chinueșce . . . În acest minut un cal, mănāt în fugā nespūsā, cade mort de osteneală pe trotuarul curții. Un adjutant plin de noroiu se grăbeșce a intrā și cu o săritură ajunge în lăuntru.

Dle mareșal, dle mareșal!

Se fi vėđut ce primire a avut . . . Infuriat și roș ca un curcan, sări mareșalul și cu dacul în mână i se rēsti!

— Las' să atac! — apoi ungēnd cu cretā dacul, se adresā cătră căpitan — al dtale e rēndul, dle căpitan!

Căpitanul, în uimirea sa nespūsā, tremurā. Turrenne, e nimic față de acest mareșal, care în cel mai periculos moment joacă așa liniștit biliard . . . . . Într'aceasta șgomotul se potențeează. Pușcăturile tunurilor sânt acompaniate de ale pușcilor. Fum roșu, gărnisit cu o dungă neagrā, străbate până la castel! Parcul e plin de flori, păunii și fasanii fac un șgomot asurđitor, iar caii de arabia, la miroșul pravului de pușcā, încep a fi neliniștiți în grajduri. Cuartirul general se mișcā, o depeșā vine după cealaltā. — Solii sosesc unul după alții pe cai spumegători și întrebā unde-i mareșalul.

— Ce-i asta? . . . Ce este? . . . Nu-s sentinele la poartă? . . .

— Dar me rog, dle mareșal! . . .

— Ei bine . . . Îndată . . . așteptați ordinul meu și infuriat închide fereasta.

Sā aștepte ordinul lui!

Au nu aceasta fac șermanii feciori, bātuți de ploaie ne'nteruptā și acum mestecatā cu gloanțe? Au nimicî batalioane 'ntregi până când ceialalți steteau cu mâinile 'n busunar, fără a șci cauza pentru ce. — Nu au ce face. — Așteaptā ordinul și fiind că moartea vine și fără comandā, în fața castelului cad sute de oameni în tufișuri, în șanț etc. Și pe pământ i ajung gloanțele și-i rānesc cartușele, iar sângele francisilor curge mereu.

Sus în sala de biliard încă decurge lupta cu acelaș foc; mareșalul are iarăș un avans mare; dar tinērul căpitan se apără ca un leu.

— Șapte-spre-dece, opt-spre-dece, noaue-spre-dece! . . .

Abiā sânt în stare a notā loviturile. Șgomotul luptei se apropie. Granatele lovesc acum și în parc, ba iacă una chiar acum căđū în loc. Pe valurile formate de apa aceluia, o lebdā innoată cu penele roșite . . . Iacă lovitura ultimā . . . Apoi totul se liniști. Nu se aude nici un șgomot, numai picurii de ploaie cum cad pe frunzele de plop; un murmur la poalele dealului și pe șoseaua muiată de ploaie un șgomot ca și când ar fugi o turmā mare de oi . . . Oștirea s'a împrășciat. Mareșalul a câștigat partia.

Din franțuzeșce:

NIȚIU.

SALON.

Regele Carol la Academie.

Vineri la 20 martie (1 aprilie) regele Carol, întocmai ca în anii trecuți, a venit — însoțit de generalul Vlădescu și de adjutantul de serviciu, — la Academia Română, să preside ședința ei solemnă în sala cea nouă.

La intrare Maj. Sa a fost salutat de președintele Academiei dl N. Kretzulescu, de vicepreședinții Gr. G. Tocilescu, I. Kalinderu, P. S. Aurelian, și de secretarul dl D. A. Sturdza.

Apoi Maj. Sa urcând fotoliul prezidențial, dl președinte N. Kretzulescu i-a adresat următoarea alocuțiune:

Sire !

Prezența Maj. Voastre în sinul Academiei este cea mai mare fericire pentru noi toți; noi vedem în înaltul protector al acestui institut pe suveranul al cărui una din cele mai mari preocupări, de la fericiți sa suire pe tronul României a fost dezvoltarea instrucțiunii publice și răspândirea luminelor în țară.

Maj. Voastre, convins de marea utilitate a Academiei, convins că ea trebuie să fie focarul culturii limbii, a literelor, a istoriei țării și a științelor, precum și tezaurul nenumăratelor documente seculare a istoriei naționale, ați avut mereu ochii țintiți asupra acestei instituțiuni, ați îngrijit ca un bun părinte de progresul și de prosperitatea ei și pre a o vedé atingând scopul pentru care ea a fost înființată, n'a fost sacrificii la care nu v'ați supus cu cea mai mare mulțumire.

Dar, Sire, fericirea noastră nu se mărginește aci, noi suntem mândri de a vedé în mijlocul nostru, în incinta noului edificiu clădit sub auspiciile Maj. Voastre pe suveranul, care prin înalta sa înțelepciune, prin caracteristicul seu tact, prin experiența dobândită în mai mult de 30 ani, a știut să învingă felurite greutăți provenite de dinăuntru ca de dinafară și strecurându-se printre atâtea stânci, a ferit statul român de mai multe nenorociri, l-a menținut în progres și în prosperitate și l-a ardicat la un grad astfel, încât el poate servi de model și de exemplu mai multor altor stăle.

Ve urăm, Sire, să trăiți ani îndelungați împreună cu Maj. Sa regina, cu Altețele Lor regale Prințul și Prințesa României și cu întreaga augusta familie !

Regele a răspuns astfel:

„Resimt o deosebită mulțumire că pot aduce Domniilor-voastre astăzi călduroasele mele salutări în acest nou și frumos local, vrednic de Academie, care va contribui ca ședințele sale urmate totdeauna de un interes obștesc, să fie înconjurate încă de o mai mare solemnitate. „Frumosul ridică inima“, doresc ca și conferențele ce se vor ține aici, să ne însuflețească și să înalte cugetarea noastră.

„Academia fiind întrunită în sesiunea sa anuală, îndeplinesc o plăcută datorie mulțumindu-i încă odată

pentru inițiativa luată de dânsa de a culege și tipări cuvântările ce am rostit în cursul Domniei mele 30 de ani.

„Astfel Academia a stabilit o nouă și scumpă legătură cu Mine, însoțindu-me pas cu pas, în marea epocă de luptă și de izbândă, din care a resărit Regatul, de și adesea ori străbătută de momente grele și furtunoase.

„Îndeplinesc încă o altă datorie, amintindu-mi cu dragoste și recunoștință de acei bărbați destoinici, cari împreună cu mine au întemeiat statul român; o mare parte din ei au trecut într'o altă viață; mulți dintr'ênșii erau membri ai Academiei; numele lor trebuie să fie dar înscrise cu litere de aur, spre a arată și generațiilor viitoare, că numai acei cari au muncit și s'au jertfit pentru patrie, sânt vrednici de veșnica pomenire.

„Adânc mișcat de cuvintele pline de inimă ce venerabilul președinte al Academiei, în numele ei, Mi-a adresat, urez ca lucrările din anul acesta să fie cât se poate de spornice și roditoare“.

După aceste, regele a dat cuvântul dlui Gr. G. Tocilescu, care a celit lucrarea sa: „Raport asupra săpăturilor archeologice făcute în România în anul 1897, la Turnu-Severin, Recari, Bumbășci și Adamelisi“.

Suspendându-se ședința, Maj. Sa a felicitat pe dl Tocilescu și a vorbit cu toți membri; apoi a dat cuvântul dlui Gr. Stefanescu, care ș-a celit raportul despre al 7-lea congres geologic internațional și asemenea a fost felicitat.

Apoi regele cu suita sa s'a întors la palat.

De la București.

Regele Carol la Academie. — Serata la dl și dna Stolojیانu. — Concertul simfonic. — Teatrul Național. — Baluri.

Evenimentul cel mai important, privitor la literatură și știință, a fost în săptămâna trecută visita regelui Carol la Academie.

În alte țări un astfel de omagiu, făcut literelor și științei, ar produce un viu resunet în presa zilnică și visita ar fi comentată cu meritata aprețiere; aici înseși țiarele se mărginesc într'u a anunța prin câteva rânduri și într'u a reproduce raportul „Monitorului Oficial“ fără a mai dice o vorbă doue despre însemnătatea faptului. Astfel nu este mirare, că vine lume puțină și că aceste ședințe solemne nu deșteaptă vr'o interesare mai mare în societatea bucureșceană.

Regele, ênsuș un cunoscător adânc al literaturii, ține să-și facă în toți anii aparința în incinta primului nostru arcopag literar. Anul acesta a venit cu plăcere și mai mare, pentru cuvântul că acuma avea să presidieze pentru prima-oară în sala cea nouă.

Primirea ce i se face, este plină de respect, dar lipsită de formalitățile ce s'ar face la noi monarcului în asemenea ocațiuni. Toți membri sânt avisați a se presintă în redingotă și numai biuroul poartă frac. Regele are totdeauna uniformă de militar.

După terminarea lecturelor, Maj. Sa coboară de la presidiu și se întreține cu membri. Întêiu felicitază pe conferențieri, apoi vorbește cu ceilalți membri. Vinerea trecută a distins în deosebi pe cei de dincolo și cu fiecare din noi s'a întreținut timp mai lung și foarte călduros.

Serata dată de dl și dna Stolojanu în lumea tre-cută a avut un succes strălucit. Au fost de față la vr'o șese sute de persoane, cari au petrecut vesel până la orele 3 dimineața.

Dl Stolojanu primia pe cei invitați la intrarea în sală; iar în lăuntru al salei făcea onorurile dna Stolojanu, încântând pe toți cu farmecul grațiilor sale.

Eram într'un adevărat palat, care se impune chiar și cu exteriorul seu imposant. Interiorul inse e și mai surprinzător. Sala cea mare, brilliant decorată, cu galleria pentru muzicanți; spațioasa bibliotecă, în care se află vr'o 10—12 mii de volume; precum și splendida sală de prânzire, — fac impresiunea unui lux de bun gust, care îți farmecă vederea.

Au luat parte corpul diplomatic, ministri români, mulți senatori și deputați, funcționarii de la ministerii domeniilor, cu doamnele; de la curte două dame de onoare; prințul Grigorie Sturdza cu princesa; de la Academie dnii A. D. Xenopol, Stefanescu, dr. Babeș cu doamna, Naum și subsemnatul cu soția; dintre artiști, pictorul Mirea, Voinescu, sculptorii Hegel și Georgescu; dintre scriitori, poetul Vlahuță și alții.

Violoncelistul Dinicu a cântat câteva piese aplaudate cu entuziasm; apoi a început dansul...

În sufragerie s'a servit mâncări și beuturi recortitoare, prăgiture și zaharicale de la Capșa și șampanie...

Al cincilea concert simfonic s'a ținut ieri duminică în sala Ateneului.

1, Schumann, simfonie în sibemol maj. nr. 1. a, Andante un poco maestoso-Allegro-vivace; b. Larghetto; c, Scherzo; d, Allegro-animato.

2, R. Wagner: Intrarea țărilor în Valhala din „Rheingold“.

3, Bach, Toccata, instrumentată de Esser.

4. Bizet, Arlesiana (a 2-a suită: nr. 1. Pastorale; nr. 2. Intermezzo; nr. 3. Menuet; nr. 4. Farandola.

Sala înșesată de lumea înaltă bucureșteană a petrecut cu cea mai încordată luare aminte piesele, dintre cari ceea a lui Wagner acuma inteia-oară s'a executat. Toccata lui Bach s'a cântat la dorința regi-nei, care nici de asta-dată n'a lipsit.

Mai mare senzație a făcut inse Bizet, a cărui compoziție e testată din motive populare spaniolești. Auditorul a bisat cu cea mai mare căldură punctul prim „Pastorale“ și al treilea „Menueta“.

După concert toți s'au coborât în sala de jos unde la sunetul lăutarilor a început o tombolă pentru scop filantropic. Regina a intrat cea dintâi și a cumpărat o mulțime de losuri.

Afară razele soarelui invitară publicul la plimbare. Toată lumea a eșit la șosea, să ia aer...

La Teatrul Național de trei săptămâni aproape tot operă stăină. Societatea dramatică nu joacă decât odată de două ori pe săptămână. Sântem la sfârșitul stagiunii. Sâmbătă înainte de Forii, stagiunea se va încheia.

Înainte de închidere, se va jucă în beneficiul dnei Romanescu, tragedia „Hero și Leandru“ de Grillparzer, tradusă în versuri de colaboratorul nostru dl Haralamb G. Lecca.

Se crede că sara aceasta va fi o adevărată serbare artistică, așa precum o merită prima artistă pe care o are astăzi scena română.

Rolul „Hero“ care va fi ținut de dna Aristița

Romanescu, este acela cu care o artistă română, dșoara Agata Bârsescu, ș-a creat renumele pe scena de la Burgtheater în Viena. Talentul și studiile artistei beneficiante ne îndeamnă să ne așteptăm la o interpretare delicioasă.

La rândul ei, direcțiunea Teatrului a făcut totul pentru ca succesul să fie complet. Piesa are să fie jucată după instrucțiunile primite de la Burgtheater. Ca statisti vor lua parte elevii și elevele conservatorului de declamațiune, spre a reprezintă figurațiile și spre a da astfel interpretației un stafagiu mai artistic.

De și sântem în postul mare, balurile urmează unul după altul.

Sâmbătă a fost balul funcționarilor publici în Teatrul Național, sub patronatul dnei Zoe Sturdza; duminică s'a dat serata „Obolului“ în Teatrul Lyric, de către societatea naltă, cu reprezentanții teatrale — firește — în limba franceză, o lojă costă 200 de franci; mâine marți va fi balul arangiat de 30 de doamne, tot în Teatrul Lyric, în folosul școalelor române din Macedonia.

Tot veselie. Nu de giaba sântem în orașul lui Bucur.

IOSIF VULCAN.

Scrisori de carnaval.

De Fidelio.

II

Amice,

Ț-am promis că-ți voi descrie balul nostru de sâmbătă. Iată-me, nu știu cu ce să încep. Să imitez pe reporterii gazetelor, să-ți descriu sala cea mare și lipsită de ornamente, să-ți enumăr părechile cele vechi și cele noue, să-ți zugrăvesc costumele prietinelor mele?...

Uite, mie mi se pare balul un ce fără început și fără sfârșit, uniform și fără multe note distinctiv. Un bal seamănă cu celalalt ca ziua de ieri cu cea de azi. Este acelaș caleidoscop, acelaș mixt-composit de coloraturi, acelaș babilon lingvistic, acelaș roi de ris și zimbet ca în toți anii. Oamenii se schimbă numai, acești actori călători, — acțiunea inse e aceeaș. Astfel balul mi se pare a fi o piesă teatrală ce se dă în diferite timpuri și pe diferite scene, inse de diferite trupe de actori. Și crede-me amice, nu numai mimica, grimasele, când cineva e căleat pe picior și muzica sânt la fel, ci chiar și libretul e în permanență unul și acelaș. Frazele convenționale, complimentele obligate, observările stereotipe, glumele euyante formează acest libret permanent al balurilor noastre.

Și cu aceste stări de lucruri ne-am deprins, încât nici nu ne mai par nenaturale. Iată comicul situației. Eu știu buaă oară de-arostul, ce o să aud la bal din gura cutărui tiner și ce glumă îmi va ticluși în decursul jocului de coloană cutare domn oficer. Dar totuș merg și-i ascult, căci dacă așa face contrarul, m'aș lipsi de un hatir cum este jocul.

Și fiind că am făcut amintire de tineri (tinerii sânt doar subiectul din propoziția vieții noastre sociale), dă-mi voie să-ți scriu vreo câteva reflexiuni sincere asupra lor. Închipueți că celalaltă joacă la bal în ruptul-capului, până ce eu îi scriu aceste reflexii ne-

pretențioase, basate pe mult-putina mea pătrundere psihologică.

Crede-me, amice dragă, că întreaga societate de aici și în special damele, dar mai ales noi fetele, nu suntem mulțumiți cu tinerii noștri. Iaca pentru ce. Tinerii fug de societate, tinerii se feresc mai cu seamă de noi, tinerii înjghebează o societate de sine, secta burlacilor, își creiază anumite principii după cari își întocmesc modul de viață, izolându-se de viața în familii, — lucru ce la alte neamuri nu se întâmplă tocmai. Rosultatul firesc pe urmă e, că între noi, fetele și între tineri nu există raporturile sociale, ce există în toată lumea cultă, nu există comunicațiunea intimă de idei, schimbarea reciprocă de sentimente. Din potrivă înse e o receală, ceva strein, un abis formal între noi și ei, cari nu se vor delătură prin rarele întâlniri în salele de bal.

O, și chiar în salele aceste ies la iveală neajunsurile acestor stări. Tinerii sunt de vină că balurile noastre oferă atât de puțină distracție sufletaască. Las că intimitatea lipsește cu desăvârșire, dar lipsa de viață și de școală socială e prea curând evidentă în stângăcia lor, fie în maniere, fie în conversație peste tot.

Unii sunt naivi și sficioși. Acestia consideră femeia de cine știe ce cheruvin ideal și inaripat, de care a te apropiă e păcat. Vocea le tremură, îngăimând câteva cuvinte când se presintă, — de-ți vine să faci haz de purtarea lor. Alții iarăș sunt îndrăsneți și agresivi de te molestează — poate fără intenție. Mai șarmantă înse este conversația cu oamenii acestia. Funcționarii de bancă — căci de aceia avem mulți pe aici — îți torăie mereu de procent, promil și hipotecă până ce te buimăcesc de cap. Și așa rënd pe rënd te maltratează fiecare ca crâmpeie din înțelepțiunea în cere e specializat... Lipsește tonul acela natural și modul nesilit de conversare, ce se stabilește de sine în acel mediu social, în care dese conveniri și comunicări nu cunosc bariere precum există la noi. Se remarcă la acești tineri o lipsă de originalitate în idei atât de mare, încât, ău, te bucuri, dacă cineva dintre dënșii îți povestește vre-un vis ce l-a avut, — căci visurile sunt cel puțin originale...

N'are deci nime motiv să se mire, dacă la balurile noastre, cum a fost și la cel de sâmbătă, ofițerii au preferință la multe fete înaintea acestor tineri. Admit că fetelor nu le place a judecă mult și a cumpeni cui să deie preferință, admit că ele disting cu atențiunea lor pe aceia care se știu face mai iute stăpâni pe situație, — dar găseșc foarte natural, ca acești bărbați uniformați, cu pronunțate forme ale corpului, a acest oameni elastici la cari cunoașcerea manierelor sociale pare a fi o cerință de prima ordine, să reușască învingători la multe dintre fete, să pară convenibili și să placă chiar, pe când tinerii „civilii“ retirează somnuroși înaintea lor.

Nu sunt prietină a ofițerilor. Conversația lor, glumelr lor tocite despre sporturile lor diverse me lasă rece, purtările lor agresive le despectez și am convinșerea că în acea uniformă sclipitoare se ascunde o dosă de ignoranță cu care tinerii noștri neuniformați, nu se pot lăudă. Nici nu voiesc să me fac apărătoarea fetelor ce se rup după sabie, dar doresc să constat, că tinerii sunt de vină la multe anomalii sociale. De la tineri atêrnă ca aceste anomalii să înceteze, ca între ei și noi, între noi și societatea cultă peste tot să se stabilească raportul firesc. Poftescă numai și iasă din visuinele lor, din fâgașul burlăcesc, să nu se ascundă

de societate ca bufnițele de lumină și vor vedé, că rezervele noastre față de ei vor dispăré. Se vor convinge că prejudețiile lor față de noi sunt neintemeiate, ci ele își au sorgintea în împregiurarea simplă că *nu ne cunoașcem*. Vor vedé că nu e nici artă, nici vrajă, nici iarba fierelor nu le trebuie, ca să se facă ei stăpâni peste situație și să-și ocupe locul ce le compete; locul de subiect în propoziția vieții sociale. Vo alungă cu ușurință de pe teren pe aceia de cari își bat joc. Intellectul, școala, teoria îi fac superiori. Poftescă acum și între în școala socială. Aici elevi și eleve vem să învățăm împreună...

Tu zimbeșci, amice, cetindu-mi reflexiunile mele? Scusă. Mi le-a înspirat monotonia balului și sânt chestii de actualitate pe-aici prin provincie. Ce părere ai? În scrisoarea viitoare alte amănunte. A ta

DORA.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1898. —

IV

Poesii populare din Peninsula Balcanică. De la dl P. Papahagi se primeșce cererea ca Academia să publice materialul de literatură populară adunat de dsa de la Românii din Peninsula Balcanică. Se recomandă spre studiere secțiunii literare.

O lucrare a dlui Hepites. De la dl St. C. Hepites, membru corespondent, se primeșce, pentru publicare în Anale și pentru cetire publică, lucrarea sa despre „Vântul la București și cauza Crivățului“. Se trimite în studiul secțiunii științifice.

De la dl N. Iorga, membru corespondent, se primeșce spre a se publică în Anale memoirul „Manuscripte din biblioteci străine relative la istoria Românilor“. Se trimite în studiul secțiunii istorice.

De la dl D. Negreanu, membru corespondent, se primeșce spre a se publică în Anale nota „Contribuțiune la determinarea rezistențelor electroliților“. Se trimite în studiul secțiunii științifice.

Secțiunea literară arată că a luat următoarele decisiuni:

a, a nu se da dlui T. Burada ajutorul cerut pentru călătoria ce doreșce a face ca să studieze pe Românii din partea nordică a Greciei din provincia Acarnania;

b, ca dl G. I. Sbiera să fie însărcinat a examina scrierea părintelui S. Fl. Marian „Cârneligile“ prezentate spre publicare;

c, a se propune spre a fi aleși membri corespondenți români în locurile vacante dnii Duiliu Zamfirescu și Al. Philippide.

Decisiunea primă se aprobă, de a doua se ia act, a treia se va pune la ordinea zilei.

Tot secțiunea literară arată că a hotărît:

a, ca dl Gr. G. Tocilescu să studieze manuscriptul de literatură populară de la Românii din Peninsula balcanică presintat pentru publicare de dl P. Papahagi;

b, că nu poate luă în cercetare cererea dlui Ioan Petranu, profesor la Arad, de a publică colecțiunea sa de poesii populare, pentru că nu s'a înaintat Academiei manuscriptul acelei colecțiuni;

c, să se publice la concurs, pentru sesiunea ge-

nerală din anul 1899, traducerea câtorva capitole din Titus Livius, de unde s'a întrerupt traducerea repozitului profesor N. Barbu;

Decisiunea întie se ia spre cunoștință, celelalte doue se pun la vot și se aprobă.

Dl. B. P. Hașdău dice că a fost contra continuării traducerii lui Titus Livius.

Fundațiunea Otteteleșanu. Se cetește raportul comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu despre mersul institutului în anul 1897—98. *Dl. I. C. Negruzzi* dice că ar fi bine ca în acest an membrii Academiei să viziteze instalațiunile institutului Otteteleșanu. *Dl. I. Kalinderu* spune că și dsa se roagă de membri să facă aceasta vizită. Raportul se aprobă. Se alege comisiunea fundațiunii pe 1898—99: *I. Kalinderu, I. Negruzzi, D. Sturdza și V. A. Urechia.*

Premiul Adamachi. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezintă la premiul Adamachi din 1899 asupra subiectului: „Biserica creștină ortodoxă din România și influența ei morală în evoluțiunea culturală a țărilor române de la începutul secolului nostru până la 1891“ se alege astfel: *V. Babeș, I. Kalinderu și S. Fl. Marian.*

Premiul Alexandru Bodescu. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor care se vor prezintă la premiul Alexandru Bodescu din 1899 asupra subiectului „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă“, — se compune astfel: *B. P. Hașdău, Gr. G. Tocilescu, A. D. Xenopol.*

Premiul Neuschotz. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezintă la premiul Neuschotz din 1899 asupra subiectului „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până la 1875“ — se alege așa: *P. S. Aurelian, P. Poni, V. A. Urechia.*

Premiul Lazăr din 1899. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezintă la premiul Lazăr din 1899 asupra subiectului: „Studiu hidrografic complet asupra unuia din următoarele riuri: Jiul, Olutul, Argeșul, Jalomnița, Siretul“ — se alege așa: *Sp. Haret, A. Saligny. Gr. Stefanescu.*

Cererea dlui Ov. Densușianu. De la *dl. Ov. Densușianu* se primește cererea de a i se da un ajutor de 1000 lei pentru a călători în Italia ca să studieze populațiunea românească de acolo și dialectul ei. Se recomandă comisiunii financiare.

Prima ședință solemnă, vineri la 20 martie (1 aprilie), sub președința regelui. S'au făcut următoarele comunicări: *dl. Gr. G. Tocilescu, Raport asupra săpăturilor arheologice făcute în România în anul 1897“.* — *Dl. Gr. Stefanescu, Al VII-lea congres geologic internațional. Excursiunea în Urali.*

Chestiunea calendarului. *Dl. A. Xenopol* prezintă, spre a fi publicat în Anale memoriul „Cercetare critică a celor doue principale obiecțiuni aduse contra adoptării calendarului occidental sau gregorian, de Cesar Tondini de Quarenghi, reprezentantul Academiei de științe din Bologna pentru unificarea în măsura timpului“. Se trimite în studiul secțiunii științifice.

Ilustrațiunile noastre.

Fata bună. Florica e bucuria cea mai mare a părinților. Nu e mirare, e singura fiică a lor. Densii n'au alt gând, decât să-i facă plăcere și bucurie. Ea știe aceasta și la rândul ei, face totul pentru ca să merite

iubirea lor. În toate diminețile mulțumește lui Dumnezeu, că i-a dat așa buni părinți.

Vin serbătorilor. Iată și duminica Floriilor. În toată casa bucurie și veselie. Mama s'a și pus pe lucru să pregătească copiilor niște prăjituri dulci. Fetica cea mai mică o vede, ia lingura de la mama să mestece și ea, că ea știe să facă prăjituri.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl. Ioan Jurca,* absolvent de teologie din diecesa Caransebeș și învățător la școalele capitale române gr. or. din Lugos, s'a logodit cu dsoara Ecaterina Băban, fiica dlui George Băban, paroc gr. or. in Dragomireșci.

Regina României colecționează păpuși. Prin cercurile Damelor bucureștene se agită de câtva timp chestiunea păpușelor. Regina Elisabeta a rugat pe mai multe dame să-i pregătească păpuși de 50—70 centimetri, îmbrăcate în costum național din toate epocile. S'au și prezentat mai multe. Aceste păpuși vor fi expuse înteu la București, apoi prin alte orașe din țară și în urmă în străinătate. Venitul se va întrebuiți pentru un scop filantropic.

Regele și regina României vor plecă marți la 31 martie (12 aprilie) la Abbazia, însoțiți de dnele Mavrogheni și Bengescu și de dnii colonel Priboiian și maior Grațoschi. Principele și principesa României vor sosi la Abbazia în 2/14 aprilie.

Călin্দarul săptămânei.

Dumineca a 6-a din post, Ioan c 12, v. 1—18.

Ziua sept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Soarele.
Duminecă	29 + Dum. Flor.; C. P. Marcu	10 (+) D. Paștilor	5 24 6 36
Luni	30 C. Ioan Scăraiu	11 (+) L. Paștilor	5 22 6 38
Marți	31 C. și făc. de min. Ipatie Ep.	12 Iuliu	5 21 6 39
Mercuri	1 C. maică Maria Egipténa	13 Hermeneg	5 19 6 41
Joi	2 C. P. T. t. făc de minuni	14 Tiburtiu	5 17 6 43
Vineri	3 (+) Vin. Pat. C. P. Nichita	15 Anastasia	5 16 6 44
Sâmbătă	4 C. P. Iosif scriit de cânt.	16 Turibin	5 14 6 46

Treiluniul ianuarie—martie expiră cu numerul acesta. Rugăm pe toți aceia ale căror abonamente expiră acuma, să binevoiască a le innoi de timpuriu.

Proprietar, redactor răspunđător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ȂLDÁS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de **boale de plept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac de reumatism, gutural, durere de ochi,** și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii,** se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuițate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpéta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui *Dr. Julius Schopper* in Oravița (Krassó-Szórény m.).

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmecie!

7—10